

Łukasiewicz
ORGMASZ

Centrum
Oceny
Technologii

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Seria: SDGs w Łukasiewiczu

Innowacyjność na rzecz zrównoważonego rozwoju. Czym są Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) i jak sektor B+R może je realizować?

Stoimy przed wielkimi wyzwaniami cywilizacyjnymi i rozwojowymi. Polska jako sygnatariusz Agendy 2030 jest zobowiązana do realizowania Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs). Czym są SDGs, jak zostały ustalone ja jest rola i miejsce Sieci Badawczej Łukasiewicz w ich realizowaniu? W jaki sposób innowacje rozwiązują problemy społeczno-gospodarczo-środowiskowe? Na te pytania odpowie seria wywiadów z pracownikami naukowo-badawczymi Łukasiewicza, którą otwiera niniejszy artykuł.

11.02.2022

Cele Zrównoważonego Rozwoju

Głównym i globalnym narzędziem modernizacyjnym w zakresie identyfikacji i rozwiązywania wyzwań cywilizacyjno-rozwojowych jest rezolucja „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) w 2015 roku. Agenda 2030 jest kompleksowym, dalekosiężnym i ambitnym zestawem powszechnych celów i zadań zorientowanych na trwałą transformację (Agenda 2030 2015: 3). Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 składa się z 17 celów (*Sustainable Development Goals* – SDGs) oraz 169 zadań pozwalających na realizację szczegółową realizację celów. Jest *de facto* strategią rozwojową dla całego świata.

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Strona 1 z 8

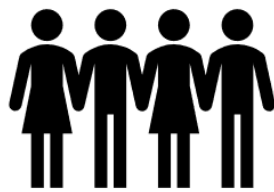
Jednostka
Notyfikowana
Unii Europejskiej
nr 1454.

Centrum Oceny Technologii
Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemśle „ORGMASZ”
00-879 Warszawa, ul. Żelazna 87, Tel: +48 22 100 14 63,
E-mail: instytut@orgmasz.pl | NIP: 525-000-82-93, REGON: 387143432
Sąd Rejonowym.st. Warszawy, XIII Wydz. Gospodarczy KRS nr 0000860814

SDGs stanowią instytucjonalizację wyzwań cywilizacyjnych w perspektywie do 2030 r. w obszarach: społecznym, polityczno-regulacyjnym, środowiskowym i ekonomicznym. Pozwalają realizować ideę zrównoważonego rozwoju. **Zrównoważony rozwój definiowany jest jako kompleks trzech wymiarów: postępu społecznego, wzrostu gospodarczego i poszanowania środowiska w taki sposób, aby potrzeby współczesnych pokoleń nie musiałyby być realizowane kosztem przyszłych** (Ministerstwo Rozwoju: 2). W swoich zapisach agenda odpowiada pięciu obszarom (tzw. zasada 5P): ludziom (*people*), planecie (*planet*), dobrobytowi (*prosperity*), pokojowi (*peace*) i partnerstwu (*partnership*).

Zasada 5P

People

• Ludzie

Planet

• Planeta

Prosperity

• Dobrobyt

Peace

• Pokój

Partnership

• Partnerstwo

Źródło: opracowanie własne.

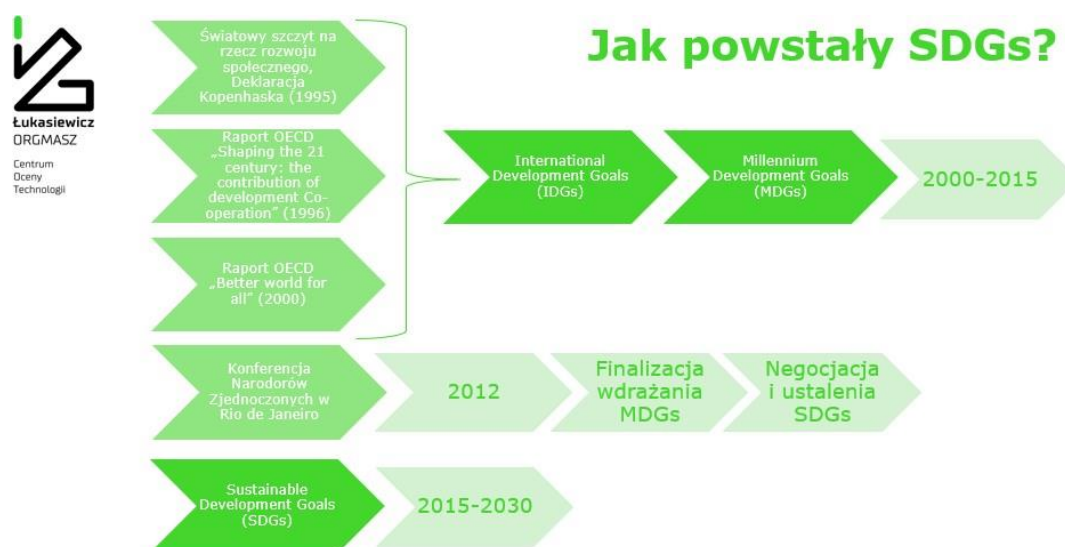
Poza tym, jak cele są zdefiniowane przez zadania i wskaźniki, należy pamiętać, że to przede wszystkim ogólne kierunki wyznaczające dość szeroki horyzont działań. Dlatego w realizowanie SDGs włączać może się każdy, komu zależy na pozytywnych i zrównoważonych zmianach: społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

Agenda 2030 jest globalna: łączy w sobie aspekty globalne i lokalne. Zidentyfikowane wyzwania mają charakter ogólnoświatowy, ale ich rozwiązywanie delegowane jest na poszczególne państwa. Taka metodyka pozwala na [...] uwzględnienie realiów, możliwości i poziomów rozwoju każdego z nich, a także na (realizowanie wyzwań [JG]) z poszanowaniem polityki i priorytetów przyjętych przez poszczególne kraje (Agenda 2030 2015: 4), ponieważ każdy kraj stoi w obliczu różnych wyzwań w dążeniu do

zrównoważonego rozwoju (Agenda 2030 2015: 8), Ponadto dokonuje się redystrybucji i decentralizacji realizowania tak szeroko zakrojonego projektu na poszczególne państwa, które działają w ramach Agendy 2030. Aby realizować zrównoważony rozwój opracowują one krajowe strategie, polityki i plany działania. W ten sposób odpowiedzialność za wdrażanie postanowień Agendy 2030 przekazuje się państwom: *uznajemy, że każdy kraj ponosi główną odpowiedzialność za własny rozwój gospodarczy i społeczny* (Agenda 2030 2015).

Co było przed Celami Zrównoważonego Rozwoju?

SDGs są kolejnym etapem w ewolucji procesu zarządzania rozwojem. Ich bezpośrednimi poprzednikami są Milenijne Cele Rozwoju (Millennium Development Goals, MDGs), ustawione na lata 2000-2015. W perspektywie pomiędzy MDGs i SDGs istotny jest 2012 rok, kiedy odbyła się Konferencja Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro. Miała ona dwa zasadnicze cele: finalizowanie wdrażania MDGs oraz negocjowanie i ustalanie SDGs. Same MDGs zostały ustanowione na podstawie Międzynarodowych Celów Rozwoju (International Development Goals, IGDs), które stanowiły m.in. rezultaty prac Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz udziału interesariuszy społecznych.

Źródło: opracowanie własne.

Proces tworzenia i realizowania agendy rozwojowej jest złożony i wymaga zaangażowania szerokiego grona podmiotów, które np.: tworzą założenia, zgłaszają poprawki, dokonują krytyki, finansują realizację agendy czy wreszcie wdrażają ją na lokalnym gruncie. Zmiany semantyczne każdej z generacji celów rozwojowych wskazują na wyraźną zmianę akcentu w definiowaniu roli agendy rozwojowej. Cele zyskiwały po kolei określenia: międzynarodowe, milenijne i zrównoważone. W pierwszym przypadku kluczowa była współpraca, zależności i ład międzynarodowy, w drugim – nastanie nowego tysiąclecia, a co z tym związane, uznanie go za nową szansę dla ludzi. Dopiero w aktualnej, wyraźnie akcentowana jest kwestia zrównoważenia jako czynnika kluczowego dla rozwoju. W przedstawionej perspektywie czasowej, potrzeba było około 20 lat, aby

zrównoważone podejście mogło zostać wypracowane i coraz lepiej wdrażane. Patrząc dalej w przeszłość, np. na 1972 r. i raport Klubu Rzymskiego "Granice wzrostu", podejście zrównoważonego rozwoju zostało zaimplementowane na ścieżce politycznej dopiero po 43 latach od zdiagnozowania konieczności podążania tą ścieżką.

Co zawierają Cele Zrównoważonego Rozwoju?

Agenda 2030 stanowi kontynuację ośmiu Milenijnych Celów Rozwoju. MGDs pozwoliły za zredukowanie skali problemów, które definiowały oraz na rozszerzenie potrzeb rozwojowych w kolejnej agendzie. Agenda 2030 wykorzystuje 10 celów ustanowionych w jej ramach do dalszego realizowania celów sformułowanych na początku milenium. Ubóstwo, głód, edukacja, równość płci, dobre i bezpieczne życie oraz problemy środowiskowe i klimatyczne są wspólnymi obszarami dla obu agend. Są wyzwaniem w pewien sposób uniwersalnymi, a przede wszystkim trudnymi do rozwiązania w perspektywie 15 lat (biorąc pod uwagę nawet przyjęte wskaźniki i ustalone zadania). Uwidacznia się tu pytanie, czy kiedykolwiek uda nam się jako ludzkości rozwiązać kwestię nierówności, która leży u podłoża wyżej wspomnianych problemów.

Zestawienie Milenijnych Celów Rozwoju i Celów Zrównoważonego Rozwoju

Milenijne Cele Rozwoju (MDGs)	Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDGs)
<p>(1) Wyliminować skrajne ubóstwo i głód</p> 	
<p>(2) Zapewnić powszechne nauczanie na poziomie podstawowym</p> 	
<p>(3) Promować równość płci i awans społeczny kobiet</p> 	

<p>(4) Ograniczyć umieralność dzieci</p> 	<p>3 DOBRE ZDROWIE I JAKOŚĆ ŻYCIA</p> 	<p>6 CZYSTA WODA I WARUNKI SANITARNE</p> 	
<p>(5) Poprawić opiekę zdrowotną nad matkami</p> 	<p>3 DOBRE ZDROWIE I JAKOŚĆ ŻYCIA</p> 	<p>6 CZYSTA WODA I WARUNKI SANITARNE</p> 	
<p>(6) Ograniczyć rozprzestrzenianie się HIV/AIDS, malarii i chorób zakaźnych</p> 	<p>3 DOBRE ZDROWIE I JAKOŚĆ ŻYCIA</p> 		
<p>(7) Zapewnić ochronę środowiska naturalnego</p> 	<p>13 DZIAŁANIA W DZIEDZINIE KLIMATU</p> 	<p>14 ŻYCIE POD WODĄ</p> 	<p>15 ŻYCIE NA LĄDZIE</p>
<p>(8) Stworzyć globalne partnerskie porozumienie na rzecz rozwoju</p> 	<p>17 PARTNERSTWA NA RZECZ CEŁÓW</p> 		

Źródło: opracowanie własne.

Agenda 2030 została uzupełniona o 6 nowych celów oraz jeden uniwersalny w stosunku do całego programu mający zredukować nierówności (Cel 10). Nowe cele obejmują kwestie związane z jednym z największych wyzwań współczesności, czyli transformacją energetyczno-klimatyczną. Są to kolejno: cel 7 - czysta i dostępna energia, cel 11 - zrównoważone miasta i społeczności oraz cel 12 - odpowiedzialna konsumpcja i produkcja. Inny włączony do Agendy 2030 cel (cel 16) związany jest z zapewnieniem pokoju, sprawiedliwości i silnych instytucji. Należne miejsce znalazły również innowacyjność, przemysł i infrastruktura jako jedne z 17 kluczowych dla rozwoju elementów.

Nowe cele rozwojowe w Agendzie 2030

Źródło: opracowanie własne.

Łukasiewicz w realizowaniu Celów Zrównoważonego Rozwoju

Polska jako jeden z sygnatariuszy Agendy 2030 zobowiązała się do jej realizowania. Krajową odpowiedzią na Agendę 2030 oraz związane z nią strategię Unii Europejskiej była np. „Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” przyjęta przez Radę Ministrów w 2017 roku. Szczególnym podmiotem, który może wspierać realizowanie Celów Zrównoważonego Rozwoju jest Sieć Badawcza Łukasiewicz. Można wnioskować, że Łukasiewicz wprowadził jakościową zmianę w polski systemie innowacji oraz zwiększył zdolność do realizowania SDGs.

Łukasiewicz jako jeden z kluczowych uczestników publicznego systemu B+R+I (Badania, Rozwój, Innowacje) oraz polskiego systemu innowacji odgrywa strategiczną rolę we wspieraniu realizowania SDGs. Potencjał Łukasiewicza stanowi ponad 4500 pracowników naukowo-badawczych w 28 instytutach badawczych zlokalizowanych w 12 miastach w Polsce. Łukasiewicz jest ważnym podmiotem w debacie publicznej, więc poza prowadzeniem prac badawczo-rozwojowych może wpływać na kierunki rozwoju sytuacji gospodarczo-społecznej. Łukasiewicz może wykorzystywać potencjał wszystkich pracowników i przede wszystkim swój - Sieci Badawczej Łukasiewicz do wspierania realizowania Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Sieć Badawcza Łukasiewicz

Działa w 4 kierunkach badawczych

Prowadzi:

Istnieje dla biznesu, nauki i społeczeństwa

Transformacja cyfrowa

Inteligentna i Czysta Mobilność

Zrównoważona Gospodarka i Energia

Zdrowie

(1) działalność badawczo-rozwojową

(2) transfer wiedzy

w obszarach ważnych dla polityki gospodarczej, innowacyjnej i naukowej Polski określonych w strategiach rozwoju oraz ustawach

wspiera rozwiązywanie wyzwań, które przed nimi stoją

Ważnymi komponentami pozwalającymi realizować SGDy są nauka, technologia i innowacje (STI – *science, technology and innovations*). STI z jednej strony, częściowo wygenerowały problemy przed którymi stajemy. Z drugiej zaś pozwalają one opracowywać rozwiązania dla naszych największych problemów. Z tej perspektywy niezwykle istotny jest cel 9: Przemysł, Infrastruktura i Innowacyjność. Łukasiewicz ma szczególne możliwości, aby wspierać realizowanie Celu 9, lecz SDGs funkcjonują w konglomeracie. Oznacza to, że realizowanie jednego co do zasady wpływa na pozostałe. Z racji na szeroki obszar działalności Łukasiewicza i jego strategiczną rolę, może on wspierać realizowanie większości Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Jakie cele poza Celem 9: przemysł, infrastruktura i innowacyjność wspierają Sieć Badawcza Łukasiewicz? Na to pytanie odpowie ośmiu przedstawicieli z następujących Instytutów Łukasiewicza:

- Łukasiewicz – Instytut Elektrotechniki
- Łukasiewicz – Instytut Techniki Innowacyjnych (EMAG)
- Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny (PIT)
- Łukasiewicz – Instytut Techniki i Aparatury Medycznej (ITAM)
- Łukasiewicz – Instytut Chemii Przemysłowej (IChP)
- Łukasiewicz – Instytut Włókiennictwa (IW).

Opowiedzą oni o tym jak: energetyka, informatyka, technologie drewna, technologie budowlane, materiałoznawstwo, rolnictwo, włókiennictwo i technologie recyklingu z Łukasiewicza wspierają realizowanie Celów Zrównoważonego Rozwoju. Na tych przykładach, pracownicy naukowo-badawczy z Łukasiewicza wskażą, dlaczego sektor B+R odgrywa jedną z głównych ról w zrównoważonej transformacji.

Wywiady będą publikowane cyklicznie raz w tygodniu na stronie [Łukasiewicz-Centrum Oceny Technologii](#).

Autorka serii „SDGs w Łukasiewiczu”:

Joanna Grudowska

- Młodszy specjalista ds. analiz w Łukasiewiczu - Centrum Oceny Technologii
- Ambasadorka Zrównoważonego Rozwoju

Absolwentka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Socjolożka, która bada i analizuje naukę, technologie i innowacji (STI) oraz zrównoważony rozwój. Szczególnie bliskie są jej obszary: narodowego systemu innowacji, wyzwań cywilizacyjno-rozwojowych i wartości w tworzeniu innowacji. Interesuje się społecznymi studiami nad nauką i technologią (STS).

Jako Ambasadorka Zrównoważonego Rozwoju stara się zwiększać potencjał sektora B+R do realizowania Celów Zrównoważonego Rozwoju.

SDGs w Łukasiewiczu

Bibliografia:

Ministerstwo Rozwoju. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju - implementacja w Polsce, dostępny:

http://www.un.org.pl/files/170/Agenda2030PL_pl-5.pdf

Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, dostępny: http://www.unic.un.org.pl/files/164/Agenda%202030_pl_2016_ostateczna.pdf

United Nations Millennium Declaration, dostępny: <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/Millennium.aspx>

Ustawa z dnia 21 lutego 2019 roku o Sieci Badawczej Łukasiewiczu (Dz. U. z 2019 r. poz. 534 z późn. zm.), dostępny: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20190000534>

Strona 8 z 8